

OPFINDELSE: Godt nyt til de læsesvage: An Apple a Day...

Etb og systematisk læseindlæring

Det gamle ord 'øvelse gør mester' gælder ved enhver færdighedsindlæring, klaverspil, maskinskrivning, - og læsning! Og netop læsning kræver en meget ihærdig træning. Begynderen sættes (eller rettere sætter sig selv) i en situation med effektiv, systematisk overindlæring af færdigheden. Der læses skilte, opslag, mælkekartoner, cornflakesposer, aviser, blade, og bøger! Står man med elever i fx 3. klasse med læseproblemer, kan man faktisk blot konstatere at de ikke har fået træning nok, og det de har brug for er en effektiv færdighedsindlæring! - Det pædagogiske problem er så hvordan vi får skabt gode betingelser for en ihærdig og udstrakt øvelse.

(Det må understreges at vi bevidst har lukket øjnene for årsagerne til den manglende træning, da det ikke er denne rapports ærinde.)

Vi har opdaget at Gianni Rodaris *Det fantastiske Binomium* kan bruges som indgang til den slumrende læseprinsesse.

Elevens historie

Vi har ladet den systematiske træning tage udgangspunkt i børnenes egne eventyr som er af (eller bliver ændret til) passende længde og med tilhørende svære ord. Og samtidig har vi brugt, som foreslået i Ingvar

Lundbergs *Sprog og læsning*, et 'præstations'-diagram hvori læsetid og antal fejl noteres sammen med eleven for hver gang historien læses. Vi har på denne måde søgt at udnytte ungerne forelskelse i de mange ganges gentagelse af det samme eventyr!

Lundberg påstår at eleven vil kunne glæde sig over grafens tydelige afbildning af fremgangen i arbejdet med den læste historie. Vores spæde erfaringer viser os at det ikke er helt løv.

Teksterne til den systematiske læsetræning er fremstillet efter følgende opskrift:

- ** Ungerne digter selv de historier som skal bruges. Ungerne fortæller, og læreren grifler løs på etb.
- ** Læreren retter og tilpasser teksterne i 'og så'-reneriet.
- ** Historierne overgives til spec.læreren og dansklæreren, hvorefter de opdeles i passende afsnit som så øves, og eleven læser op for læreren så ofte som muligt (mindst 10 gange).
- ** Sammen med eleven føres et diagram over læsetid og antal fejl på det enkelte afsnit.
- ** Alle i klassen læser (engang i mellem) de samme tekster (flidspræmie til forfatteren for sliddet!)

Hansen og Pagaard foreslår en lignende angrebsmetode i *Den specialpædagogiske arbejdsproces*.

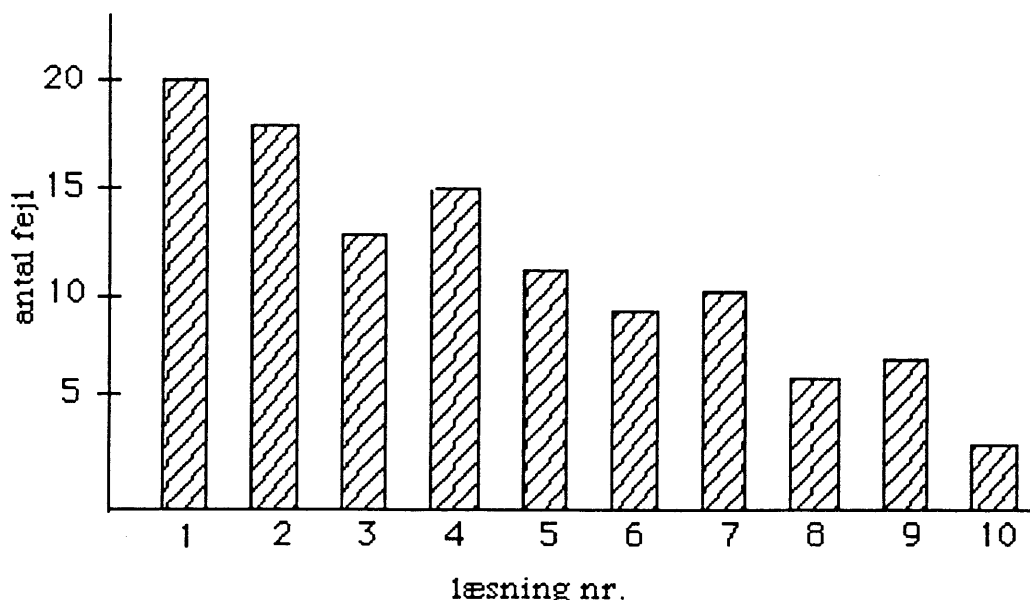
Udvide begrebsverden

Inddragelse af 'læsebøger' har naturligvis den fordel at elevens ordforråd udvides, så det er selvfølgelig også en metode. Men glæden ved at kunne arbejde med en selvskrevet historie giver helt tydeligt eleven et sådant moralsk løft, at dette i sig selv er en fantastisk hjælp til at få påbegyndt turen ud ad læsningens stenede landevej. Og da det er elevens egen historie man arbejder med, har det vist sig at fortællingen gerne må indeholde langt sværere ord end 'normalt', netop fordi det er elevens egne! - 'Ole så en ål i en å'-problemet overkommes altså let og elegant. - Og endelig kan læreren i samtalen om historierne indliste nye ord og begreber som så afklares i historiens brug!

Lærerindsigt

"Endnu en pointe ved metoden er at læreren får et overordentligt rigt grundlag for det fortsatte arbejde gennem den omhyggelige registrering af elevens læsning. Man kan se

SIDE 5 ↗

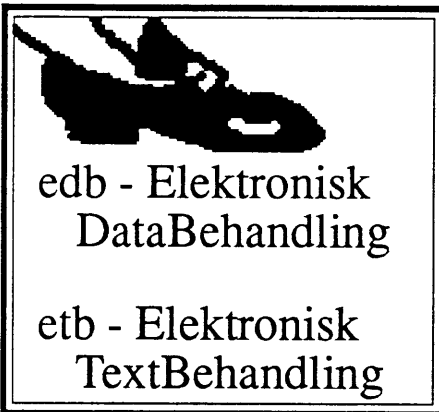

Elevdiagram - gentagen læsning.

** Sammen med eleven føres et diagram over antal fejl på det enkelte afsnit. **

SIDE 4

An Apple a Day...

hvilke ord og sætningskonstruktioner der volder vanskeligheder, arten af elevens fejl ..., i hvilken udstrækning eleven gætter sig frem, selvrettelser, osv." Lundberg (op.cit. p.92) - Eller sagt med vores erfaring: Speciallærerne får et godt indblik i elevernes begrebsverden.

Edb og praktisk hverdag

Skulle den måde at fremstille tekster på så være afhængig af at man har tekstbehandling til rådighed?

Man kan selvfølgelig også benytte sig af stenografi - hvis man kan! Man kan endvidere søge hjælp hos en båndoptager - med efterfølgende båndafskrift.

Tiden vil dog hurtigt afsløre sig som saboterende faktor. Hvis råmaterialet ikke er klar når timen er slut, vil man sjældent få taget sig

sammen til viderebehandlingen af stoffet.

I øvrigt mangler det vigtigste: At eleven hele tiden kan læse med, kan gå tilbage og se hvad der blev fortalt, og lave om eller tilføje hvis han vil. Og netop i dette forhold har vi en meget kraftig motivator for overhovedet at beskæftige os med dette besværlige, at læse! Det vil båndoptageren ikke være, snarere tværtimod!

Endvidere har man en indlysende fordel hvis man er rap på fingrene til maskinskrift. Håndskrift er for langsom til at ungerne kan bevare en nogenlunde naturlig fortæller-rytme.

Altså, på spørgsmålet om metoden her er afhængig af etb-tilgang må svaret være: JA, 'opfindelsen' lader sig slet ikke gennemføre uden ordentligt edb-udstyr! Δ

FRA SAGAØEN: En historie som nok er værd at fortælle videre

Landet uden analfabeter

VEJEN/HORSENS/LYNGBY 1984
(ÅLØKKE)
& DERES UDSENDTE...
BOGANMELDER

Et af de nordiske lande, Island, er enestående blandt alverdens nationer mht. læsefærdighed. I 1000 år har Island været et samfund med en befolkning uden analfabetisme.

Det sociale liv i de islandske badstuer i middelalderen - Kvöldvaka - giver forklaringen herpå. De islandske badstuer var om vinteren samtidig opholdsstuer. Her læste man højt for hinanden af de islandske sagaer. Man læste de samme historier igen og igen. Rollen som oplæser gik på omgang og nåede også børn og unge, så aktiviteten samtidig var befolkningens læseundervisning.

Vi har forhørt os hos skolepsykologen Mogens Hansen og skolekonsulent for spec. uv Poul Erik Pagaard (Den specialpædagogiske arbejdsproces) om årsagen til dette

'pædagogiske utopia': Kvöldvaka rummer den optimale pædagogiske situation i sig. Den har tre bærende træk:

1. Det samfundsmæssige fællesskab hvor der er en enhed i det produktive fællesskab, det sociale fællesskab og det kommunikative fællesskab.
2. Efterligningen som undervisningens kerne. De

voksne læser - og læser først - og viser dermed børnene og de unge hvordan. De voksne tør netop være de voksne der udgør autoriteten og modellerne.

3. Stoffet er fyldt med betydningsfuldhed. Her behøves ingen omvejsmetoder eller tricks for at få indlæringen i gang.

Den specialpædagogiske arbejdsproces Δ

Kvöldvaka
som
afbilledet
på en
islandsk 10
kr-seddel

